

Editorial

Chemarea la pocăință și curățirea inimii

Duminica dinaintea Botezului Domnului ne așază în mod special în atmosfera pregătirii duhovnicești pentru marea sărbătoare a Arătării Domnului. Biserica ne cheamă să ne apropiem de acest praznic nu doar ca de o comemorare istorică, ci ca de un eveniment viu, care privește direct viața fiecăruia dintre noi.

Evangelia acestei duminici ne vorbește despre Sfântul Ioan Botezătorul, glasul care strigă în pustie: „Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui” (Marcu 1, 3). Acest îndemn nu este adresat doar oamenilor din vremea lui Ioan, ci fiecărui creștin, în orice timp.

Pocăința propovăduită de Sfântul Ioan nu este o simplă părere de rău, ci o schimbare a minții și a inimii, o întoarcere sinceră spre Dumnezeu. Ea presupune recunoașterea păcatului, dorința de îndreptare și nădejdea în milostivirea divină.

Înainte de a Se arăta lumii, Hristos așteaptă ca omul să-și curețe inima. De aceea, Biserica ne pune înaintea acestei duminici ca pe un prag duhovnicesc: nu putem înțelege Botezul Domnului fără pocăință, după cum nu putem primi harul fără smerenie.

La Iordan, Hristos nu Se botează pentru a Se curăți, ci pentru a sfinți firea apelor și, prin ele, întreaga creație. El intră în apa Iordanului pentru noi, deschizând calea Botezului creștin, prin care omul moare păcatului și înviază la o viață nouă.

Duminica dinaintea Botezului Domnului ne invită

să ne întrebăm:

- Suntem pregătiți să primim această sfințire?
- Ne-am curățit inima prin spovedanie, rugăciune și iertare?

Această duminică este, așadar, un timp al trezviei duhovnicești. Nu al fricii, ci al nădejzii. Dumnezeu vine spre om, dar așteaptă ca omul să-l deschidă ușa inimii. Glasul lui Ioan Botezătorul răsună și astăzi, chemându-ne să netezim cărările vieții noastre, să lepădăm păcatul și să ne îmbrăcăm în lumina harului.

Să întâmpinăm, așadar, Botezul Domnului cu inimă curată, ca apa sfințită să fie pentru noi nu doar o tradiție, ci izvor de viață, de vindecare și de mântuire. Amin.

Pr. Alin Constantin Nicola

(predică la Duminica dinaintea Botezului Domnului, Sf. Ev.

Marcu 1, 1-8, Predica Sf. Ioan Botezătorul, 4 ianuarie)

Sursă foto: Sf. Evanghelie

Boboteaza – Dumnezeiasca Arătare!

„În vremea aceea a venit Iisus din Galileea la Iordan, către Ioan, ca să fie botezat de el. Ioan însă Îl oprea, zicând: Eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vii la mine? Și răspunzând, Iisus a zis către el: Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea. Atunci L-a lăsat. Iar după ce S-a botezat Iisus, în clipa când ieșea din apă, îndată cerurile s-au deschis și Ioan a văzut Duhul lui Dumnezeu pogorându-Se ca un porumbel și venind peste El. Și iată, un glas din ceruri care a zis: Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit” (Matei 3, 13-17).

Sfânta noastră Biserică prăznuiește în fiecare an la 6 ianuarie, Boboteaza, Teofania sau Epifania

(continuare în pag. 2)

Cuprins

Poezie creștină	3
Ospățul bucuriei	6
Începutul propovăduirii lui Hristos... ..	6
Vindecarea celor zece leproși... ..	8
Traduceri din Sf. Părinți	9
Zaheu Vameșul	14
Sf. Muceniță Tatiana	15
Theologica.....	16

Boboteaza – Dumnezeiasca Arătare!

(urmăre din pagina 1)

(Arătarea Domnului). Fiul lui Dumnezeu Întrupat, Domnul nostru Iisus Hristos S-a născut în Betleemul Iudeii, a crescut în cetatea Nazaret din Galileea, însă dumnezeirea Sa nu a fost cunoscută de mulți, astfel putem spune că puterea și înțelepciunea dumnezeirii Sale a rămas tănuită până la vârsta de 30 de ani, vârsta deplinei maturități, când cineva putea fi învățător sau preot după tradiția iudaică. Deși cunoaștem momentul istorisit de Sfântul Evanghelist Luca petrecut la vârsta de 12 ani, la Templul din Ierusalim, când Domnul l-a uimit pe înțelepții din Ierusalim cu învățătura Sa cea mai presus de cuprindere. Deci Domnul nu avea nevoie să aștepte vârsta maturității și a înțelepciunii omenești, socotită la iudei la 30 de ani, întrucât El era Dumnezeu în trup, sau cum spune Sfântul Apostol Pavel, în El locuiesc trupește toată plinătatea dumnezeirii (Coloseni 2, 9), dar se supune acestei rânduieli spre a nu fi acuzat că este călcător de lege.

Împlinind această vârstă și apropiindu-se vremea pentru a fi arătat lui Israel, Sfântul Apostol Luca spune că „în zilele arhieriei Anna și Caiafa, a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie” (Luca 3, 2), trimițându-l să boteze cu

apă, dându-i-se și semn pentru a-L recunoaște pe Mesia, Care venise în lume, așa cum însuși Sfântul Ioan Botezătorul mărturisește: „Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt” (Ioan 1, 33).

Ioan ascultă și împlinește cuvântul lui Dumnezeu, vine la Iordan și propovăduiește botezul pocăinței spre iertarea păcatelor, activitatea lui fiind anunțată de prorocul Isaia, despre care „El a zis: Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: „Îndreptați calea Domnului”, precum a zis Isaia prorocul” (Ioan 1, 23). Și veneau la el oameni din toate ținuturile Iudeii și ale Ierusalimului care se botezau în râul Iordan, mărturisindu-și păcatele.

În acest timp vine la Iordan și Domnul nostru Iisus Hristos, din Nazaretul Galileii, ca să fie botezat de Ioan, care spunea poporului că „Vine după mine Cel mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic să-l dezleg curelele încălțămintelor Lui. Că eu v-am botezat cu apă, iar Acela vă va boteza cu

Duhul Sfânt” (cf. Luca 3, 16). Deși Domnul Iisus nu avea trebuință să se boteze, El fiind Dumnezeu, iar ca om curat și neîntinat, născut nu din legătură trupească ci într-un mod mai presus de legile firii, de la Duhul Sfânt și din Preacurata și Preasfânta Sa Maică, Fecioara Maria, El Însuși fiind izvorul a toată curăția și sfințenia, totuși împlinește această rânduială.

Desigur Ioan fiind un om sfânt, plin de Duhul Sfânt încă din pântecul mamei sale Elisabeta, și cu o viață aspră în pustie până în ziua arătării lui către Israel din porunca dumnezeiească, a cunoscut cu duhul pe Domnul, și smerindu-se, spunea: „Eu am trebuință să fiu botezat de Tine, și Tu vii la mine?” (Matei 3, 13). Însă Domnul a zis: „Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea” (Matei 3, 15).

Domnul fiind fără păcat, îndată a ieșit din apă cf. Marcu 1, 10, spre deosebire de cei pe care îi boteza Sfântul Ioan, care rămăneau în apă până își mărturiseau păcatele, și ieșind Domnul îndată ce-

Fondator: Prof. Mihai-Ionuț Coană
Telefon: 0770/271.435 E-mail: mihai.coana@hotmail.com
Editor: S.C. GENERAL MEDIATECH S.R.L.
ISSN: 2734-7206; ISSN-L: 2734-7206; ISSN online: 2734-7214

Redacția:

- Prof. Mihai-Ionuț Coană
- Pr. Marius-Olivian Tănăsie
- Pr. Prof. Gheorghe Ionașcu
- Pr. Daniel Budeanu
- Prof. Ionuț-Cătălin I. Popescu
- Dumitru Groza – corectură
- Monica și Radu Buțu
- Marius Stochițoiu
- Tiberiu Grigoriu – DTP

Redacția are dreptul luării deciziei de publicare și stabilirii datei și formei de apariție, integrale sau parțiale, după caz, a materialelor primite spre publicare.

Responsabilitatea pentru textele publicate revine în exclusivitate autorilor. De asemenea, trebuie respectată legea dreptului de autor. (Legea 8/1996)

Revista este disponibilă și pe site-ul: www.caleaortodoxa.com

Tipar: Tipografia Universității „Constantin Brâncuși”,
telefon 0253/214.307, int. 415

rurile s-au deschis iar Duhul lui Dumnezeu S-a coborât în chip văzut, ca un porumbel, pogorându-se și rămânând peste Dânsul iar glas din cer s-a auzit zicând: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit” (Matei 3, 17). Era glasul lui Dumnezeu Tatăl, care Îl confirmă pe Fiul, și întregește descoperirea Sfintei Treimi, astfel că Fiul nu are nevoie de mărturie omenească. Totuși adevărul trebuie mărturisit, pentru că dacă oamenii vor tăcea, pietrele vor striga, Sfântul Ioan Botezătorul confirmă ceea ce Dumnezeu îi descoperise că „Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela

este Cel ce botează cu Duh Sfânt. Și eu am văzut și am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu” (Ioan 1, 33-34).

Acest adevăr îl mărturisește Sfânta noastră Biserică în Troparul praznicului: „În Iordan botezându-Te Tu, Doamne, închinarea Treimii S-a arătat; că glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe Tine numindu-Te, și Duhul în chip de porumbel a adevărit întărirea cuvântului. Cel ce Te-ai arătat, Hristoase Dumnezeule și lumea ai luminat, slavă Ție”.

Pr. Prof. Gheorghe Ionașcu

(predică la Botezul Domnului, 6 ianuarie)

Sursă foto: Sf. Evanghelie

Poezie creștină

Tăierea împrejur cea după trup a Domnului (1 ianuarie)

A opta zi de la Nașterea Sa (din 25 dec.)
Domnul nostru Iisus Hristos,
Rabdă **tăierea împrejur cea după trup**
Spre al omenirii întregi folos, (1 ian.)

Când bătrânul Iosif și Fecioara
L-au adus pe Pruncul Sfânt,
La locul rânduit de evrei
Spre-a împlini vechiul legământ.

Domnul a vrut să arate lumii,
Că s-a întrupat pe pământ,
Că într-adevăr a avut trup
Omenesc, chiar de era Cel Preasfânt.

„Și **Cuvântul** trup S-a făcut
Și S-a sălășluit între noi, (Ioan 1, 14)
A îmbrăcat haina omenească,
Să scoată omenirea din nevoi.

De nu s-ar fi tăiat împrejur,
Nu credeau c-a fost om adevărat
„**Și cu sângele său S-a roșit Pruncul**”,
Când împrejur a fost tăiat.

Cu sângele Său S-a scris nouă
Viața cea în veșnicie,
Prin care Domnul ne-a înfiat
Și ne-a adus atâta bucurie.

Legea Veche fiind dată de El,
A vrut ca să o îplinească
Prin tăierea împrejur cea după trup;
Că El a venit Legea să o înnoiască

Și să ne elibereze pe toți
De robia Legii Vechi, și, totodată,

Să ne aducă altă tăiere împrejur,
Mult mai sfântă și mai curată.

Domnul a vrut să meargă înainte;
Ca înaintemergător în fapta bună,
Să învețe pe fiii Săi cei după har,
Cum pot să obțină cunună.

Domnul, Născându-Se sub Lege,
A păstrat și legământul
Și-a arătat și ce înseamnă **chenoza**
Fiului lui Dumnezeu Cuvântul,

Însă golirea de Sine și desăvârșita
Smerenie a lui Dumnezeu,
Se vede și prin tăierea împrejur
A Pruncului, ritual suportat greu.

Ritualul a fost săvârșit în **ziua a opta**,
Ce-nchipuiește „ziua veșniciei”,
Adică „odihna veacului
Al optulea, ce va să fie”.

Primele 6 zile sunt ale Creației,
Ale lucrării, iar a șaptea zi
Este ziua odihnei, care se repetă,
Însă a opta zi în veac nu se va sfârși.

În cele 33 de zile, petrecute în Bethleem,
Până la aducerea la Templul Sfânt, (2 febr.)
(Primit de Simeon), închipuie cei 33 de ani
Petrecuți de Domnul pe pământ.

Tăierea împrejur la evrei (circumcizia),
N-avea numai rol de legământ
Între Dumnezeu și om (Facerea 17, 10-14)
Scris de Moise în Vechiul Testament,

Ci era și **botezul oficial**
Al Legii Testamentului,
(Timp de 2406 ani), de la Avraam,
Până la venirea Domnului.

Prin tăierea împrejur cea după trup,
Domnul Hristos a pecetluit
Sfârșitul Botezului Legii Vechi,
Așa cum fusese rânduit.

Ritualul închipuia ispășirea păcatului
Strămoșesc, cel de Adam făcut;
Și cum că pruncul ce se taie împrejur,
Zice David în Ps. 50: „În păcate m-a născut”.

Născut din Maică fără de prihană,
Mai presus de fire, și fără de bărbat,

Domnul era asemenea nouă,
Om adevărat, dar fără de păcat.

Mai mare smerenie a arătat
Stăpânul nostru, chiar decât Nașterea Sa,
Prin tăierea împrejur cea după trup,
Pe care a vrut a o suporta,

Ca păstrare a legăturii
Dintre iudei și Dumnezeu,
Ca simbol al credincioșiei
Și fidelității poporului Său.

Prin Naștere a luat asupra Sa
Numai chipul omenesc adevărat,
Iar prin tăierea împrejur,
Și rana celui păcătos Și-a asumat.

Tăierea împrejur cea după trup,
L-a pregătit pe om și i-a slujit
Până la Botezul cel „**prin apă și Duh**”,
Ce de Domnul a fost instituit.

Prin tăiere, vărsa picături de sânge
Din trupul Său cel preacurat,
Încă din a opta zi, ca apoi, șiroaie,
Va vărsa pentru al lumii greu păcat.

Cu sângele Său începe a semăna
Din cea mai fragedă pruncie,
Ca să culeagă rodul Său
Pentru a Lui zidire, în veșnicie.

La tăierea împrejur a Pruncului
S-a pus și numele Lui, „Iisus”,
Așa cum Îngerul Gavriil
Sfintei și Preacuratei Fecioare i-a spus,

Înainte de a se învoi Fecioara
La Buna Vestire, după ce a acceptat,
„... **Fie** mie după cuvântul tău ”,
Cuvântul lui Dumnezeu S-a întrupat

Și S-a sălășluit în pântecul
Fecioarei cel preasfânt și preacurat,
Că prin iubirea sa de oameni,
Viața noastră a schimbat și a luminat.

Acest nume preasfânt „**Iisus**”
S-a dat înainte de zămislire,
Ca o garanție, o încredințare,
Pentru a noastră mântuire.

Pentru că „**Iisus**” înseamnă
„**Mântuitor**”, precum a tâlcuit
Același Înger, Gavriil, lui Iosif
În vis, când despre Prunc i-a vorbit.

„**Vei da numele Lui „Iisus”**,
Pentru că Acela va mântui
Pe poporul Său de păcate”
Și lumea-ntreagă Îl va preamări.

„Va răsări vouă, celor ce vă temeți
De numele Meu, soarele dreptății”
Nume ce va străluci în veac
Și va deschide calea demnității.

Acest nume a mirat pe îngeri,
Pe oameni i-a bucurat nespus,
Pe diavoli i-a înfricoșat,
Că ei se cutremură de „Iisus”.

De numele „Iisus” tremură iadul,
Puterea întunericului se scutură,
Lumina dreptei credințe răsare
Și tot omul ce vine-n lume se bucură.

La acest nume preamare,
Toate puterile cerești
Fac a genunchiului plecare;
Și cele dedesubt și cele pământeste.

Numele „Iisus” e armă tare
Atât în cer cât și pe pământ,
O armă fără asemănare, că diavoli
Se înfoiară la acest cuvânt.

În sfatul Preasfintei Treimi
Numele „Iisus” a fost pregătit
(Spre a noastră mântuire),
Înainte de toți vecii și bine păzit.

Iar acum, ca un mărgăritar
A fost revărsat omenirii,
Prin Iosif, din visteriile cerești,
Cu scopul sfânt al mântuirii.

Nu în zadar varsă El sânge,
La primirea numelui „Iisus”
Când Se și taie împrejur,
Cum Dumnezeu lui Avraam i-a spus.

Aceste două evenimente
Nouă, creștinilor, ne reamintesc,
Că am intrat într-un **nou legământ**
Cu Fiul Tatălui Ceresc.

Bunul nostru Mântuitor,
Luând trup omenesc nu S-a rușinat
Și Se supune legilor lui Moise,
Pe care El Însuși, pe Sinai, le-a dat.

Primul act de supunere a Fiului
Față de Dumnezeu Tatăl Ceresc,

A fost întruparea Sa ca prunc,
Chiar de era **Fiu Dumnezeiesc.**

Și s-a supus față de Lege,
Tăindu-se împrejur, ca un păcătos,
Fiind El împlinitor al Legii,
Spre al nostru real folos.

Chipul celei mai adânci **smerenii**
Nouă oamenilor ni l-a dat,
Că luând chipul nostru cel căzut,
Stăpânul-a-Toate nu S-a rușinat,

Nici de trupeasca **tăiere împrejur**,
Când **a opta zi** a fost însângeraț,
Nici când a fost păzit de bătrânul Iosif,
Dumnezeu-Cuvântul nu S-a rușinat.

Supunându-Se lui Ioan,
Botezul pocăinței a primit,
Ca și cei păcătoși, în apă a intrat,
Deși, **Iisus era desăvârșit!**

Nici când a intrat în Ierusalim,
Nu S-a rușinat, ci S-a smerit
Și n-a **venit călare** pe cal, **ci pe asin**,
Ca un sărac și rob lipsit.

S-a lăsat scuipat și palmuit,
De către slujitori netrebniți,
Și S-a lăsat încununat cu spini,
Ca să ne facă pe noi vrednici,

Că **mândria** omului a fost așa de mare,
Încât rana aceasta nu putea fi vindecată,
Decât prin smerenia Domnului Iisus,
Ca vina noastră să poată fi iertată.

Mândria, cu **smerenie** se lecuiește,
Iar **neascultarea**, cu **ascultare**
Și S-a supus Legii, fără șovăire,
Spre a noastră corectă învățare,

Ca și noi să ne supunem
Dogmelor Bisericii lui Hristos,
Sfintelor canoane, poruncilor
Evangheliei, avându-le ca prinos.

Să păzim cu sfințenie
Și supunere **Legile lui Dumnezeu**,
Învățăturile Sfinților Părinți
Și ale țării în care trăim, mereu.

Fiecare să-ți păzească dregătoria,
Copiii să asculte de părinți,
Creștinii să-și facă datoria
Ascultând de preoți și de sfinți.

Cum Bunul nostru Mântuitor,
A ascultat de Tatăl Ceresc,
Așa se cuvine să asculte de Domnul,
Toți cei ce pe pământ locuiesc.

„Învățați-vă de la Mine,
Că sunt blând și smerit...”(Matei 11,29);
Le spunea Domnul Iisus ucenicilor,
Ce în lucrarea Sa L-au însoțit.

„Nu este sub cer nici un alt nume...
În care să ne mântuim”(Fapte 4,12),

Decât numele **Domnului Iisus**,
Pe Care să-L chemăm și să-L preamărim!

De-aceea să-L avem în minte,
Să-L avem în inimă și în cuvânt;
Domnul Iisus să fie pururea prezent,
Ori umblând, ori lucrând, ori stând.

Că celui ce se plânge către Domnul
Îi este luminare a minții,
Vesellie a inimii, bucurie întru mântuire
Și îndulcitor al suferinței,

Că toate câte le vedem în jur
Se află în spațiu și timp limitat,
Toate se nasc și toate pier,
Numai Dumnezeu rămâne neschimbat.

Bunul Dumnezeu este veșnic:
El Se află în tot și în toate,
Cum spun Sf. Părinți: „**Unime în Treime
Și Treime în Unitate**”.

Dumitra Groza

(1 ianuarie 2018)

Sursă foto: Sf. Evanghelie

Poezie creștină

Botezul Domnului Iisus (Boboteaza - 6 ian.)

Locuind în Galileea
În cetatea Nazaret
Cu Dreptul Iosif și Fecioara,
Viețuia în mod discret.

Și înaintemergătorul
Pregătea cu stăruință
Întoarcerea la Dumnezeu
Prin **botezul pocăinței**.

Nu putea să zăbovească,
Că El nu avea păcate,
Dar pentru noi a făcut-o,
Că dorea să ne arate

Că prin **Botez**, ne e spălat
Cu **Duh Sfânt**, păcatul greu,
Cel prin călcarea strămoșească
A-poruncii lui Dumnezeu.

Și ieșind Domnul din râu,
Cerurile s-au deschis:
Duhul Sfânt S-a pogorât
Ca un porumbel, peste Iisus.

Și s-a auzit glas din Cer,
Prin care Tatăl a vestit:
„**Acesta este Fiul Meu cel iubit**
Întru Care am binevoit”.

Și astfel, **Treimea Sfântă**
Deodată se arată,
Întărind mărturia lui Ioan
Pentru mulțimea adunată.

Și a **prezentat Ioan**
Prin întreg respectul său,
Ucenicilor, la Iordan,
Pe „**Mielul lui Dumnezeu**”.

Dumitra Groza

(6 ianuarie 2010)

Sursă foto: doxologia.ro

Tăinuindu-Și El puterea
Dumnezeirii reale,
Aștepta să vină timpul
Propovăduirii Sale.

Împlinind treizeci de ani,
Venind vremea să vestească
Sfintele-l învățăminte
Pe noi să ne mântuiască,

S-a vestit către Ioan
Cuvântul lui Dumnezeu
Să prezinte-n fața lumii
Pe **Domnul Iisus, Fiul Său**.

Duhul Sfânt cu-a Sa putere
Și faima sfințeniei lui Ioan,
Au atras mulțime mare
Împrejurul râului Iordan.

Preciza că el botează
Cu apă, dar că în mijloc,
Este Cel Care botează
Pe-oameni, cu „Duh-Sfânt și foc”.

Venise din Galileea
La Iordan Iisus Hristos,
Să se boteze cu apă:
Ioan L-a-ntâmpinat sfios.

Izvor a toată curăția,
Fiind El fără de păcat,
Spre botezul tuturor
În Iordan El a intrat,

Sfințind prin a Sa putere
Apele din lumea toată
Prin intrarea în Iordan,
Dar a și ieșit îndată.

Poezii de Radu Arbore

OSPĂȚUL BUCURIEI

Noian de stele s-au aprins, e bolta luminată
Pentru neprețuitul dar de la Cerescul Tată.
Azi Legământul s-a împlinit, Tatăl, în al Său nume,
Pe Fiul Său Cel prea iubit ni L-a trimis în lume.

Prin Duhul Sfânt, precum Mariei, Arhanghelul a spus
În pânțele fecioresc S-a întrupat Iisus.
În Ceruri Sfinte mamă n-are, în lume fără tată,
E taina cea de neînțeles pentru lumea toată.

Cel așteptat de la început, din Ceruri se coboară
Pe un Pământ păcătoșit, se naște din Fecioară.
Și un bătrân septuagenar, în lumea vinovată,
Deși e doar ocrotitor, i se numește tată.

Azi Cerurile s-au deschis și pentru întâia oară
În slavă, oștile cerești, pe pământ coboară.
Alai de îngeri minunați, în ceresul strai,
Păstorilor bine vestesc că s-a născut un Crai.

Smerit și blând precum un miel, în staulul de oi,
Un Cer având acoperiș, se naște în nevoi.
Pe umerii săi azi firavi stă Legea încălcată
Și doar El, prețul va plăti spre a fi răscumpărată.

Doar El, ce-i Fiul prea iubit al Tatălui Ceresc,
Îmbracă haina cea de lut și trupul omenesc.
Doar El, ce toate a creat cu Tatăl, prin Cuvânt,
Poartă povara tuturor, vegheat de Duhul Sfânt.

Pământul își doarme somnul său, în Cer e bucurie,
Se naște azi mântuitor, dar lumea nu o știe.
Alai de îngeri cântă-n cor colinde minunate,
Păstorii în grabă au venit, iubirea să-și arate.

Iată și magii s-au pornit și vin cu daruri multe,
Vestind pe cale tuturor ce vor să îi asculte,

Că-n Bethleemul cel prea mic, dar binecuvântat,
S-a născut întregii lumi prea mare Împărat.

La cor de îngeri și păstori și noi ne alăturăm
Și Pruncului Dumnezeuiesc colinde îi cântăm.
La casa Sa îl căutăm, la El găsim scăpare,
Că se oferă tuturor la Sfintele Altare.

Veniți creștini, veniți cu dor la Sfânta Liturghie,
Din slabi ce sunteți veți fi tari acum și-n veșnicie.
Colinde sfinte să-i cântăm azi fiului Mariei,
Căci Tatăl Sfânt ne-a dăruit OSPĂȚUL BUCURIEI !

Radu Arbore

(În noaptea Nașterii Domnului 2025. Târgu Jiu)

Sursă foto: doxologia.ro

Începutul propovăduirii lui Hristos și chemarea la pocăință

**„Pocăiți-vă, că s-a apropiat
Împărăția cerurilor (Matei 4, 17).**

Pericopa evanghelică de astăzi, cea a Duminicii de după Botezul Domnului (Matei 4, 12-17) ne descoperă începutul lucrării publice a Mântuitorului Iisus Hristos. După arătarea Preasfintei Treimi la Iordan și după sfîntirea apelor, Hristos intră în istoria concretă a oamenilor și începe propovăduirea Evangheliei, nu prin cu-

vinte de judecată, ci printr-o chemare plină de har: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor” (Matei 4, 17).

Sfântul Evanghelist Matei ne spune că, după ce Sfântul Ioan Botezătorul a fost întemnițat, Domnul Se retrage în Galileea și Se stabilește în Capernaum, „la mare, în hotarele Zabulonului și ale lui Neftalim” (Matei 4, 13). Această așezare nu este întâmplătoare, ci împlinește profeția prorocului Isaia: „Poporul care ședea

În întuneric a văzut lumină mare și celor ce se-deau în latura și în umbra morții, lumină le-a răsărit” (Isaia 9, 1; Matei 4, 16). Galileea era socotită un ținut marginal, amestecat din punct de vedere etnic și religios, un loc al rătăcirii și al neștiinței. Tocmai acolo începe Hristos propovăduirea Sa, arătând că lumina Evangheliei nu se adresează doar celor care se consideră drepti, ci mai ales celor aflați în întunericul păcatului și al depărtării de Dumnezeu. Acolo unde omul este mai slăbit, acolo se arată mai puternic harul lui Dumnezeu.

Primul cuvânt rostit de Hristos este „pocă-ți-vă”. Acest cuvânt nu este doar o recomandare morală, ci temelia întregii vieți creștine. Pocăința înseamnă întoarcere, schimbare a minții și a inimii, lepădare de viața trăită fără Dumnezeu și orientare a întregii existențe spre Împărăția cerurilor. Așa cum spune Scriptura: „Spălați-vă, curățiți-vă, luați dinaintea ochilor Mei răutățile faptelor voastre” (Isaia 1, 16).

Evanghelia de astăzi subliniază că pocăința este răspunsul omului la apropierea lui Dum-

să umblăm întru înnoirea vieții” (Romani 6, 3-4).

Însă harul primit la Botez nu lucrează fără participarea omului. De aceea, viața creștinului este o continuă actualizare a Botezului prin pocăință. Omul botezat este chemat să ducă o luptă duhovnicească permanentă.

Pocăința adevărată nu rămâne doar la nivelul cuvintelor, ci se vede în roadele vieții. Sfânta Scriptură ne spune: „Faceți, dar, roade vrednice de pocăință” (Matei 3,8).

Aceste roade sunt faptele bune, iertarea aproapelui, lepădarea mândriei, creșterea în rugăciune și în dragoste. Omul care se pocăiește cu adevărat începe să trăiască altfel, să gândească altfel, să se raporteze altfel la Dumnezeu și la aproapele.

Evanghelia de astăzi accentuează și faptul că această chemare este extrem de actuală. Lumea de astăzi, deși bogată în posibilități materiale, este adesea săracă în pace și sens. Mulți oameni trăiesc în neliniște, în frică și în singurătate. În acest context, chemarea lui Hristos la pocăință este o chemare la vindecare și la lumină. Dumnezeu nu dorește pierderea omului, ci întoarcerea lui: „Nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu” (Ieremie 18, 23).

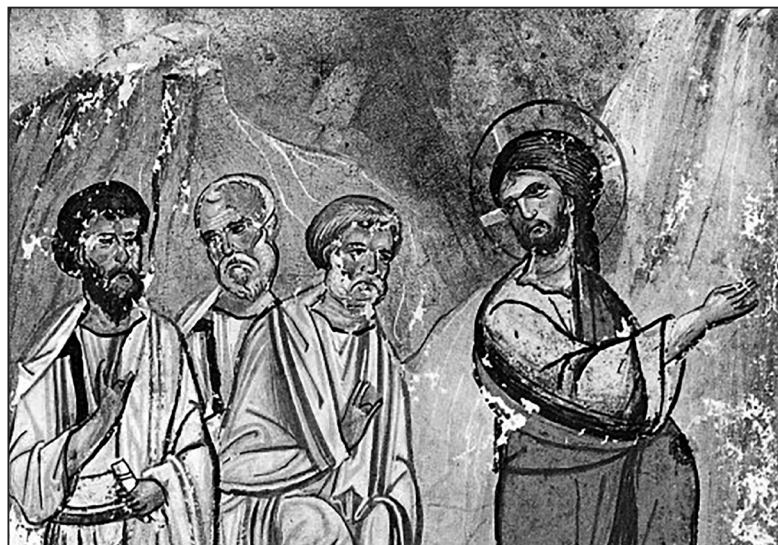
Împărăția cerurilor, vestită de Hristos, începe încă din această viață, în inima celui care se întoarce la Dumnezeu. Ea se arată în pacea sufletului, în bucuria rugăciunii, în comuniunea cu Biserica. Așa cum spune Mântuitorul: „Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru” (Luca 17, 21).

Duminica după Botezul Domnului ne cheamă, așadar, la trezire duhovnicească. Ea ne amintește că viața creștină nu este o simplă apartenență formală, ci un drum al transformării lăuntrice. Hristos nu caută doar ascultători ai cuvântului, ci ucenici care să-L urmeze cu toată viața lor. Lumina care a strălucit în Galileea continuă să lumineze și astăzi în Biserică și în sufletele celor care se pocăiesc și cred. Rămâne ca fiecare dintre noi să răspundem acestei chemări, pentru ca, trăind încă de acum viața Împărăției, să dobândim și bucuria cea veșnică. Amin.

Pr. Cătălin Chesnoiu

(predică la Duminica după Botezul Domnului,
Sf. Ev. Matei 4, 12-17, 11 ianuarie)

Sursă foto: doxologia.ro

nezeu. Împărăția cerurilor nu este o realitate îndepărtată, ci una care se apropie de om și îl cheamă la comuniune. De aceea, Hristos nu spune că Împărăția va veni, ci că „s-a apropiat”. Ea începe acolo unde omul se smerește și îl primește pe Dumnezeu în viața sa.

Botezul Domnului stă la temelia acestei chemări. Hristos Se botează în Iordan nu pentru curățirea Sa, căci El este fără de păcat, ci pentru a sfinți firea apelor și pentru a pregăti Botezul nostru. Prin Botez, omul este chemat să moară păcatului și să învieze pentru Dumnezeu, după cuvântul Apostolului Pavel: „Câți în Hristos ne-am botezat, în moartea Lui ne-am botezat... ca

Vindecarea celor zece leproși sau despre recunoștința și mulțumirea pe care omul se cade să le aducă Lui Dumnezeu tot timpul

În Duminica a XXIX-a după praznicul Rusaliiilor, Biserica ne aduce în fața ochilor trupești și a celor sufleșteți *Minunea vindecării celor zece leproși*, o pildă care ne vorbește despre puterea vindecătoare a Cuvântului Lui Dumnezeu și despre datoria oamenilor de a fi recunoscători Domnului nostru Iisus Hristos pentru binefacerile primite.

Mântuitorul Iisus Hristos, în timp ce Se îndrepta spre orașul Ierusalim, trecea la un moment dat prin „*mijlocul Samariei și al Galileii*” (Luca XVII, 11). Aici, El este întâmpinat de zece oameni care sufereau de lepră, o boală care atunci, ca și astăzi, îl desfigurează pe om atât trupește, cât mai ales sufletește – trupește pentru că cel care are lepră ajunge în timp să-și piardă membrele trupului, ajungând într-o stare din ce în ce mai invalidantă și nenorocită, și

că izolați, în afara satelor, trebuiau să poarte haine sfâșiate, să-și acopere barba, iar când mergeau pe un drum trebuiau să strige „*Necurat! Necurat!*” pentru ca lumea să știe și să-i ocolească. Cu toate acestea, cei zece bolnavi au îndrăznit și au strigat la Iisus, despre ale Cărui minuni și vindecări aflaseră cu siguranță, rugându-L să-i miluiască pe ei. Și iată că Mântuitorul, în bunătatea și milostivirea Sa, face o minune și pentru aceștia, însă o săvârșește altfel decât procedase cu un alt leproș, de care Se atinsese și îl vindecase pe loc (Matei VIII). De această dată, Domnul le spune bolnavilor: „*duceți-vă și arătați-vă preoților*”. Într-adevăr, dacă ne uităm în *Levitic* vedem că acolo se spune că dacă un leproș dă semne că se vindecă, el trebuie să meargă la preot, și acesta să-l cerceteze și dacă într-adevăr este vin-

decat, să aducă două păsări ca jertfă, după care se rade pe tot corpul și după opt zile mai târziu vine din nou la templu pentru a aduce alte jertfe.

Cu toate că cei zece oameni au știut că nu sunt încă vindecați, ei au ascultat de glasul Domnului și au pornit către preot, iar pe drum s-au vindecat cu toții, dintr-o dată. Sfânta Evanghelie după Luca nu ne spune ce au făcut după aceea cei nouă iudei tămăduiți, însă ne spune cum cel de alt neam,

sufletește deoarece bolnavul de lepră se confruntă treptat cu izolarea și izgonirea din comunitate, ceea ce îi aduce în plus o stare de suferință morală și un sentiment de singurătate și părăsire. Trebuie spus faptul că din cei zece leproși nouă erau de neam iudeu și unul era samaritan. În mod obișnuit, iudeii nu ar fi lăsat pe un samaritan să stea împreună cu ei, însă cu toate acestea se pare că boala și suferința îi aduc împreună, în asemenea situații oamenii având tendința de a fi mai îngăduitori unii cu alții. Văzându-L de la depărtare pe Iisus cei zece au început să strige: „*Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi*”, neîndrăznind să se apropie de El, întrucât legea evreiască nu le dă voie oamenilor leproși să se apropie de cei sănătoși. În capitolul XIII din *Levitic* se arată în mod clar cum leproșii trebuiau să trăias-

samaritan, se întoarce degrabă la Mântuitorul, se aruncă la picioarele Lui, îi mulțumește că s-a vindecat, slăvind pe Dumnezeu. Domnul Iisus, în această situație, spune: „*Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă unde sunt? Nu s-a găsit să se întoarcă să dea slavă Lui Dumnezeu decât numai acesta care este de alt neam? Și i-a zis: Scoală-te și du-te; credința ta te-a mântuit*”.

Dacă e să ne întrebăm care este mesajul pe care Mântuitorul dorește să ni-l transmită nouă, primul lucru care ne vine în minte este acela că Domnul vindecă oameni din neamuri diferite, fără deosebire. Domnul Se milostivește de toți oamenii când aceștia strigă către El și își pun încredere în puterea Sa. Dar ce fac oamenii după ce primesc ajutorul dumnezeiesc? Iată că nouă din zece nici măcar nu

s-au întors să slăvească pe Dumnezeu și să-l mulțumească Lui.

Un medic spunea că în cariera sa lungă de zeci de ani văzuse multe cazuri de însănătoșire pe care nu și le putea explica în mod științific, și de aceea el încuraja întotdeauna pe bolnavi să se roage, ba mai mult, medicul fiind un bun creștin, se ruga adesea chiar el pentru bolnavi. Vedem, astfel că oricâte progrese ar fi făcut medicina în ultimii ani, noi nu trebuie să neglijăm rugăciunea și încrederea în milostivirea Domnului, oricât de bune ar fi medicamentele și oricât de renumit ar fi medicul care ne tratează, pentru că Tămăduitorul trupurilor și sufletelor noastre este Hristos-Dumnezeu.

Sigur, noi nu judecăm. Ne întrebăm însă ce au pierdut din vedere acești nouă oameni? **Recunoștința** – Să fi fost vorba de împietrirea inimii care i-a împiedicat să vină din nou în fața Domnului, sau, pur și simplu, de bucurie au alergat să vestească și altora

minunea care li s-a întâmplat? Ori când și-au revenit din starea de exaltare, poate s-au gândit să meargă să-L caute pe Domnul, însă era prea târziu... **Mulțumirea** – ca buni creștini ne rugăm Lui Dumnezeu în fiecare zi, dar trebuie să avem grijă să Îi și mulțumim în fiecare zi pentru milostivirile Sale către noi. Tocmai acest lucru se cădea să îl facă și cei nouă bolnavi după ce au fost vindecați în chip minunat de către Domnul. O vorbă înțeleaptă spune că „*recunoștința e floare rară*”, dovadă că numai un leproș din cei zece, cel de alt neam, samarinean, s-a arătat recunoscător, s-a gândit să se întoarcă, să mulțumească și să slăvească pe Domnul, din gura Căruia va auzi ulterior fericitele cuvinte: „*Scoală-te și du-te; credeați în te-a mântuit*” (Luca XVII, 19).

Marius Stochițoiu

(reflecție la Duminica a XXVIII-a după Rusalii,
Sf. Ev. Luca 17, 12-19, 18 ianuarie)

Sursă foto: crestinortodox.ro

Traduceri din Sfinții Părinți

Sfântul Grigorie cel Mare - Omilia a XX-a^A, rostită către popor^B. Luca 3, 1-11 (Predica Sfântului Ioan Botezătorul)

Text comentat: În al cincisprezecelea an al domniei cezarului Tiberiu, pe când Ponțiu Pilat era procuratorul Iudeii, Irod, tetrarh al Galileii, Filip, fratele său, tetrarh al Itureii și al ținutului Trahonitidei, iar Lisanius, tetrarh al Abilenei, în zilele arhierilor Anna și Caiafa, a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie. Și a venit el în toată împrejurimea Iordanului propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor, precum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia prorocul: Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui. Orice vale se va umple și orice munte și deal se va pleca; căile cele strâmbe se vor face drepte și cele colțuroase, drumuri netede. Și toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu. Deci zicea Ioan mulțimilor care veneau să se boteze de el: Pui de vipere, cine v-a arătat să fugiți de mânia ce va să fie? Faceți, dar, roade vrednice de pocăință și nu începeți a zice în voi înșivă: Avem tată pe Avraam; căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam. Acum securea stă la rădăcina pomilor; deci orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc. Și mulțimile îl întrebau, zicând: Ce să facem deci? Răspunzând, Ioan le zicea: Cel ce are două haine să dea celui ce nu are, și cel ce are bucate să facă asemenea¹.

1. Timpul în care Înaintemergătorul Mântuitorului nostru a primit cuvântul propovăduirii, este desemnat prin menționarea conducătorul Imperiului Roman și al regiilor Iudeii, atunci când se spune: «*În al cincisprezecelea an al domniei cezarului Tiberiu, pe când Ponțiu Pilat era procuratorul Iudeii, Irod, tetrarh al Galileii, Filip, fratele său, tetrarh al Itureii și al ținutului Trahonitidei, iar Lisanius, tetrarh al Abilenei, în zilele arhierilor Anna și Caiafa, a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharia, în pustie*» (Luca 3, 1-2). Într-adevăr, întrucât urma să-L prevestească pe Acela care avea să răscumpere atât pe unii dintre iudei, cât și pe mulți dintre neamuri, prin regele neamurilor și prin conducătorii iudeilor se indică timpul propovăduirii sale. Însă, deoarece neamurile trebuiau adunate, iar Iudeea, din pricina necredinței sale, trebuia împrăștiată, chiar și descrierea stăpânirii pământeste arată că, pe de o parte, în Imperiul Roman exista un singur conducător, iar în regatul Iudeei, în același timp, domneau mai mulți conducători. Căci, după cuvântul Mântuitorului nostru, se spune: «*Orice împărăție dezbinându-se în sine se pustiește*» (Luca 11, 17). Așadar, este evident că regatul Iudeei ajunsese la sfârșit, fiind supusă mai multor regi. De asemenea, este potrivit să fie arătat nu numai sub ce regi, ci și sub ce arhierie s-au întâmplat aceste lucruri; deoarece, întrucât Ioan Botezătorul urma să-l vestească

A. Traducere din limba latină s-a efectuat după ediția GRÉGOIRE LE GRAND, Homilia XX, în Homélies sur l'Évangile, Livre I, în Sources Chrétiennes, tom. 485, p. 443-477; Patrologiae Latina, tom. 76, col. 1159-1170.

B. Omilia este rostită într-o noapte de sâmbătă spre duminică în postul Nașterii Domnului, 19–20 decembrie 593. Ediția Migne poartă indicația că a fost rostită în Basilica Sfântului Ioan Botezătorul.

1. Am utilizat traducerea textului scripturistic după Ediția Sinodală a Sfintei Scripturi din 1988 (reeditat în 2006) cu care credincioșii sunt familiarizați.

pe Acela ce avea să fie deopotrivă și Rege și Arhiereu, evanghelistul Luca a indicat timpul propovăduirii sale prin intermediul autorităților regale și sacerdotale.

2. «*Și a venit el în toată împrejurimea Iordanului propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor*» (Luca 3, 3). Este limpede pentru toți cei ce citesc că Ioan nu numai că a propovăduit botezul pocăinței, ci l-a și administrat unor oameni, dar totuși nu a putut să-l dea în chip desăvârșit „*spre iertarea păcatelor*”. Căci iertarea păcatelor ne este dăruită doar prin botezul lui Hristos. Prin urmare, trebuie remarcat ceea ce se spune: «*propovăduind botezul pocăinței, spre iertarea păcatelor*», întrucât el predica un botez care să ierte păcatele, deși nu-l putea oferi; astfel, precum Cuvântul întrupat al Tatălui a prevestit cuvântul propovăduirii, tot astfel botezul pocăinței, prin care se iartă păcatele, a fost prefigurat propriul său botez, prin care păcatele nu pot fi iertate; astfel, întrucât cuvântul său mergea înaintea venirii Mântuitorului, tot astfel și botezul său, mergând înainte, a devenit o umbră a adevărului.

3. Textul continuă: «*Precum este scris în cartea cuvintelor lui Isaia prorocul: Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*» (Luca 3, 4). Însă și Ioan Botezătorul, întrebând fiind cine este, a răspuns, zicând: «*Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie*» (Ioan 1, 23). Iar, precum s-a mai spus mai înainte, de aceea a fost numit „*glas*” prorocul, pentru că mergea înaintea Cuvântului. Iar ceea ce trebuia să strige se descoperă când se adaugă: «*Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui*». Oricine propovăduiește credința dreaptă și faptele bune, ce face altceva decât să pregătească calea Domnului care vine, spre inimile celor ce ascultă, ca această putere a harului să pătrundă, lumina adevărului să lumineze, ca să facă căi drepte lui Dumnezeu, în timp modelează gânduri curate în suflet prin cuvântul unei bune propovăduiri?

«*Orice vale se va umple și orice munte și deal se va pleca*» (Luca 3, 5). Ce se poate înțelege prin „*vale*” în acest loc, dacă nu oamenii smeriți, și prin „*munți*” și „*dealuri*”, dacă nu oamenii mândri? Astfel, la venirea Mântuitorului, văile s-au umplut, iar munții și dealurile s-au smerit, după cum spune El Însuși: «*Căci oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța*» (Luca 14, 11; 18, 14). Într-adevăr, valea, atunci când se umple, crește, iar muntele și dealul, când se smeresc, scad; fiindcă, prin credința în Iisus Hristos, Mijlocitorul dintre Dumnezeu și oameni (cf. I Timotei 2, 5), și neamurile au primit plinătatea harului, iar Iudeea, prin răstăcirea necredinței, a pierdut ceea ce o făcea să se trufească. Căci „*orice vale se va umple*”, adică inimile celor smeriți vor fi pline de harul virtuților, prin cuvântul sfintei învățături, după cum este scris: «*Cel ce trimiți izvoare în văi*» (Psalm 103, 11). Și iarăși se spune: «*Și văile vor înmulți grâul*» (Psalm 64, 14). Căci din munți curge apa, pentru că învățătura adevărului părăsește mințile trufașe. Dar izvoarele izbucnesc în văi, pentru că mințile celor smeriți primesc cuvântul propovăduirii. Acum vedem,

acum observăm văile pline de grâu, pentru că gurile lor sunt pline de hrana adevărului, ale celor care, blânzi și simpli, care păreau disprețuiți de această lume.

4. De asemenea, pe însuși Ioan Botezătorul, pe care poporul îl vedea înzestrat cu o sfințenie miraculoasă, îl socotea acel munte deosebit de înalt și neclintit, despre care este scris: «*În zilele cele de apoi, muntele templului Domnului se va înălța peste vârfurile munților*» (Mihea 4, 1). Căci credeau că el este Hristos, așa cum se spune în Evanghelie: «*Iar poporul fiind în așteptare și întrebându-se toți despre Ioan în cugetele lor: Nu cumva el este Hristosul?*» (Luca 3, 15), pe care îl și căutau, zicând: «*Nu cumva tu ești Hristos?* » (cf. Ioan 1, 19). Dar dacă Ioan nu ar fi fost smerit în sine, nu ar fi fost umplut cu Duhul harului. Și ca să arate ceea ce era, a zis: «*Vine în urma mea Cel ce este mai tare decât mine, Căruia nu sunt vrednic, plecându-mă, să-l dezleg cureaua încălțămintelor*» (Marcu 1, 7). Și iarăși a zis: «*Cel ce are mireasă este mire, iar prietenul mirelui, care stă și ascultă pe mire, se bucură cu bucurie de glasul lui. Deci, această bucurie a mea s-a împlinit. Acesta trebuie să crească, iar eu să mă micșorez*» (Ioan 3, 29-30). Iată că, datorită unei minunate manifestări a virtuților sale, era considerat a fi Hristos, el nu numai că a mărturisit că nu este Hristos, dar a și afirmat că nu este demn să dezlege cureaua încălțămintelor sale, adică să cerceteze taina Întrupării Sale. Cei care îl considerau pe acesta ca fiind Hristos credeau că biserica este mireasa lui. Dar el spune: «*Cel ce are mireasă este mire*» (Ioan 3, 29). Și zicea: Eu nu sunt mirele, ci prietenul mirelui. Și se spunea că se bucură nu datorită glasului său, ci în glasul Mirelui, deoarece nu se bucura în inimă pentru că era ascultat cu smerenie de popoare când vorbea, ci pentru că el însuși auzea glasul Adevărului înlăuntrul său, ca să-l poată vesti în afară. Și pe bună dreptate spune că bucuria este desăvârșită, fiindcă oricine se bucură de propriul glas, nu are o bucurie deplină.

5. De unde se adaugă: «*Acesta trebuie să crească, iar eu să mă micșorez*» (Ioan 3, 30). În această privință, ar trebui să ne întrebăm în ce fel a crescut Hristos și în ce fel a fost micșorat Ioan, decât prin faptul că poporul, văzând asprimea înfrânării lui Ioan, observându-l trăind retras de oameni, socotea că el este Hristos; însă, când îl vedeau pe Hristos mâncând cu vameșii și umblând printre păcătoși, credeau că El nu era Hristos, ci doar un proroc. Dar, odată cu trecerea vremii, și Hristos, care era socotit a fi un proroc, a fost recunoscut ca fiind Hristos, iar Ioan, despre care se credea că este Hristos, a fost cunoscut ca fiind un proroc, împlinindu-se ceea ce înaintemergătorul său a prezis despre Hristos: «*Acesta trebuie să crească, iar eu să mă micșorez*». Astfel, Hristos a crescut în înțelegerea poporului, pentru că a fost recunoscut ceea ce era cu adevărat; iar Ioan s-a micșorat, pentru că a încetat să fie numit ceea ce nu era. Așadar, întrucât însuși Ioan a rămas statornic în sfințenie, tocmai pentru că a rămas smerit în inima sa; și mulți au căzut tocmai pentru că s-au umflat de mândrie în inima lor, pe drept cuvânt se poate spune: «*Orice vale se va umple și orice munte și deal se*

va pleca» (Luca 3, 5), pentru că darul este primit de cei smeriți, pe când cei mândri îl resping prin inima lor.

6. Textul continuă: «*Și căile cele strâmbe se vor face drepte, și cele colțuroase, drumuri netede*» (Luca 3, 5). Cele strâmbe devin drepte, atunci când inimile celor răi, pervertite prin nedreptate, sunt îndreptate spre regula dreptății. Și cele colțuroase se schimbă în drumuri netede când sufletele aspre și irascibile, prin revărsarea harului dumnezeiesc, se întorc la blândețe și smerenie. Într-adevăr, atunci când cuvântul adevărului nu este primit de o minte mândioasă, este ca și cum asprimea drumului ar respinge pașii celui ce merge. Dar când mintea mândioasă, prin harul blândității primit, primește cuvântul de mustrare sau de îndemn, atunci propovăduitorul află o cale netedă, unde mai înainte, din cauza asprimii drumului, nu putea să meargă, adică să pună pasul propovăduirii.

7. Textul continuă: «*Și toată făptura va vedea mântuirea lui Dumnezeu*» (Luca 3, 6). Deoarece „toată făptura” se înțelege tot omul, „mântuirea lui Dumnezeu”, adică Hristos, nu a putut fi văzută de toți oamenii în această viață. Încotro, așadar, în această afirmație, își îndreaptă prorocul privirea prorociei, dacă nu spre ziua judecății de apoi? Atunci când, cu cerurile deschise, cu îngerii slujind, cu apostolii așezați pe scaune, Hristos va apărea pe tronul măreției Sale, toți, atât cei aleși, cât și cei osândiți, îl vor vedea deopotrivă, astfel încât cei drepti să se bucure nesfârșit de darul răsplătirii, iar cei nedrepți să plângă veșnic sub pedeapsa osândei. Căci, deoarece această afirmație se referă la faptul că la judecata finală va fi văzut de orice făptură, pe bună dreptate se adaugă: «*Deci zicea mulțimilor care veneau să se boteze de el: Pui de vipere, cine v-a arătat să fugiți de mânia ce va să fie?*» (Luca 3, 7). Căci „mânia ce va să fie” este pedeapsa răzbunării supreme, de care atunci nu poate scăpa păcătosul care acum nu recurge la lacrimile pocăinței. Și trebuie să observăm că urmașii răi, imitând faptele părinților răi, sunt numiți „pui de vipere”, deoarece prin faptul că îi pizmuiesc pe cei buni și îi prigonesc, răsplătesc răul pentru bine și caută să-și vatăme aproapele, urmând în toate acestea căile trupești ale înaintașilor lor, sunt ca niște fii veninoși născuți din părinți veninoși.

8. Dar fiindcă am păcătuit deja, fiindcă suntem învăluiti în deprinderea de obiceiuri rele, să ne spună cineva ce trebuie să facem ca să putem scăpa de mânia viitoare. Textul continuă: «*Faceți, dar, roade vrednice de pocăință*» (Luca 3, 8). În aceste cuvinte trebuie remarcat faptul că prietenul Mirelui îndeamnă nu numai la roade ale pocăinței, ci la roade vrednice de pocăință. Căci una este să faci rod al pocăinței și alta este să faci rod vrednic de pocăință. Într-adevăr, pentru a vorbi despre roade vrednice de pocăință, trebuie știut că acela care nu a săvârșit fapte nelegiuite îi este îngăduit pe drept cuvânt să se folosească de cele îngăduite; și astfel să facă fapte de evlavie, astfel încât, chiar dacă nu ar vrea, să nu părăsească cele ale lumii. Dar dacă cineva a căzut în păcatul desfrânării, sau poate, ceea ce este mai grav, în adulter, cu atât mai mult trebuie să se abțină de la cele îngăduite, cu cât își amintește

că a săvârșit și cele ne îngăduite. Căci nu trebuie să fie egal rodul faptei bune al celui care a păcătuit mai puțin și al celui care a păcătuit mai mult, sau al celui care nu a căzut în nicio nelegiuire și al celui care a căzut în unele, și al celui care a căzut în multe. Prin urmare, prin ceea ce se spune: «*Faceți, dar, roade vrednice de pocăință*», conștiința fiecăruia este chemată, astfel încât să caute prin pocăință câștiguri mai mari de fapte bune, cu cât mai grele pierderi și-a pricinuit prin vină.

9. Însă iudeii, mândrindu-se cu noblețea neamului lor, tocmai de aceea nu voiau să se recunoască păcătoși, deoarece se trăgeau din seminția lui Avraam. Căroră li se spune, pe bună dreptate: «*Și nu începeți a zice în voi înșivă: Avem tată pe Avraam; căci vă spun că Dumnezeu poate și din pietrele acestea să ridice fii lui Avraam*» (Luca 3, 8). Căci ce au fost pietrele, dacă nu inimile neamurilor, nesimțitoare față de înțelegerea Atotputernicului Dumnezeu? Precum și unora dintre iudei li se spune: «*Voi lua din trupul vostru inima cea de piatră*» (Iezechiel 36, 26). Și nu fără motiv neamurile au fost simbolizate prin numele de „pietre”, pentru că au adorat pietrele. De unde este scris: «*Asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei și toți cei ce se încred în ei*» (Psalm 113, 16). Din aceste pietre, într-adevăr, au fost ridicați fii ai lui Avraam, deoarece, întrucât inimile împietrite ale neamurilor au crezut în seminția lui Avraam, adică în Hristos, au devenit fii Lui, căruia i-au fost uniți seminției Sale. De unde și acelorași neamuri, printr-un predicator desăvârșit, li se spune: «*Dacă voi sunteți ai lui Hristos, sunteți deci urmașii lui Avraam*» (Galateni 3, 29). Așadar, dacă noi, prin credința în Hristos, suntem acum urmașii lui Avraam, iudeii, din cauza necredinței, au încetat să mai fie fii ai lui Avraam. Căci faptul că, în ziua acelei înfricoșătoare judecăți, părinții buni nu pot să-și ajute fiii răi, este dovedit de profetul care spune: «*Noe, Daniel și Iov, chiar dacă ar fi fost în mijlocul lor, Eu sunt viu, zice Domnul Dumnezeu, n-ar scăpa nici pe fii, nici pe fiice; prin dreptatea lor, ei și-ar scăpa numai viața lor*» (Iezechiel 14, 20). Și iarăși, pentru că fiii buni nu aduc niciun folos părinților răi, ci mai degrabă bunătatea fiilor sporește la vina părinților nelegiuiți, Însuși Adevărul le spune iudeilor necredincioși: «*Dacă Eu scot pe demoni cu Beelzebul, fiii voștri cu cine îi scot? De aceea, ei vă vor fi judecători*» (Luca 11, 19).

10. Textul continuă: «*Acum securea stă la rădăcina pomilor; deci orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc*» (Luca 3, 9). Pomul acestei lumi este întregul neam omenesc. Securea însă este Mântuitorul nostru, care, ca dintr-un mâner și fier, este ținut de umanitate, dar taie prin divinitate. Această secure, cu siguranță, este deja pusă la rădăcina pomului, deoarece, deși așteaptă prin răbdare, totuși se vede ce va face. «*Orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc*», pentru că orice om rău este gata să fie aruncat în focul gheenei, dacă aici disprețuiește să facă roade bune. Și trebuie remarcat faptul că se spune că securea nu este pusă lângă ramuri, ci la rădăcină. Căci atunci când sunt nimiciți fiii celor răi, ce altceva sunt tăiate decât

ramurile unui pom neroditor? Dar când întreaga seminție, împreună cu părintele, este pierdută, pomul neroditor este tăiat de la rădăcină, pentru ca să nu mai rămână de unde să crească din nou mlădițe rele. Din aceste cuvinte ale lui Ioan Botezătorul se arată limpede că inimile celor care ascultau s-au tulburat, deoarece îndată se adaugă: «*Și mulțimile îl întrebau, zicând: Ce să facem deci?*» (Luca 3, 10). Căci erau cuprinși de teamă cei care căutau sfat.

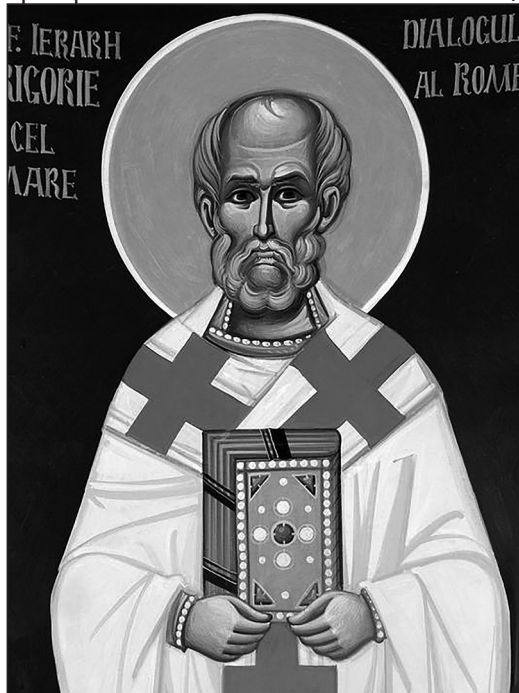
11. Textul continuă: «*Răspunzând, le zicea: Cel ce are două haine să dea celui ce nu are, și cel ce are bucate să facă asemenea*» (Luca 3, 11). Deoarece haina este mai necesară pentru folosul nostru decât mantia, ține de rodul vrednic de pocăință să împărțim cu aproapele nu numai lucrurile exterioare și mai puțin necesare, ci chiar și cele foarte necesare nouă, adică hrana cu care trăim trupește sau haina cu care ne îmbrăcăm. Căci, după cum este scris în Lege: «*Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși*» (Matei 19, 19), se dovedește că iubește mai puțin pe aproapele cel ce nu împarte cu el, în vreme de nevoie, chiar și cele ce îi sunt necesare. De aceea, s-a dat porunca de a împărți cu aproapele cele două haine, deoarece aceasta nu s-ar fi putut spune despre una singură, fiindcă, dacă s-ar împărți una, nimeni nu ar mai fi îmbrăcat. Căci într-o jumătate de haină rămâne gol și cel ce primește, și cel ce dă. Între acestea, însă, trebuie știut cât de mult valorează faptele de milostenie, deoarece ele sunt poruncite mai presus de celelalte pentru roade vrednice de pocăință. De aceea, Însuși Adevărul spune: «*Dați milostenie și, iată, toate vă vor fi curate*» (Luca 11, 41). Și iarăși spune: «*Dați și vi se va da*» (Luca 6, 38). De asemenea, este scris: «*Focul arzător îl va stinge apa, și milostenia va curăți păcatele*» (Sirah 3, 29). Și iarăși se spune: «*Pune milostenia în inima săracului și aceasta se va ruga pentru tine*» (Sirah 29, 15). De aceea și bunul părinte își îndeamnă fiul cel nevinovat zicând: «*Când ai mult, dă mai mult; dacă ai puțin, dă mai puțin, dar nu pregeta să faci milostenie*» (Tobit 4, 8).

12. Pentru ca Mântuitorul nostru să arate câtă putere se află în înfrânare și în ajutorarea celor nevoiași, spune: «*Cine primește proroc în nume de proroc plată de proroc va lua, și cine primește pe un drept în nume de drept, răsplata dreptului va lua*» (Matei 10, 41). În aceste cuvinte trebuie observat că nu spune: „*răsplata de la proroc*” sau „*răsplata de la drept*”, ci: „*răsplata unui proroc*” și „*răsplata unui drept*” o va primi. Căci alta este răsplata de la proroc, alta este răsplata unui proroc, și alta este răsplata de la drept, alta este răsplata unui drept. Ce înseamnă a spune, de fapt: «*plată de proroc va lua*», dacă nu că acela care susține pe proroc cu generozitatea sa, chiar dacă el însuși

nu are darul prorociei, totuși, înaintea Atotputernicului Dumnezeu, va avea răsplata prorociei? Căci acesta poate că este un om drept, și cu cât în această lume nu posedă nimic, cu atât are mai multă îndrăzneală de a grăi pentru dreptate. Pe acesta, în timp ce este susținut de cel care posedă ceva în această lume, și poate încă nu îndrăznește să vorbească liber pentru dreptate, își face părtaș libertatea dreptății aceluia, astfel încât să primească împreună cu el răsplata dreptății, pe care l-a ajutat prin susținere, pentru ca acesta să poată vorbi liber despre aceeași dreptate. Acela este plin de Duhul prorociei, dar totuși are nevoie de hrană trupească. Și dacă trupul nu este întărit, este cert că și glasul însuși va slăbi. Cel care, așadar, oferă hrană prorocului pentru că este proroc, dă putere însăși prorociei să grăiască. Așadar, împreună cu prorocul va primi răsplata unui proroc acela care, deși nu a fost plin de duhul prorociei, totuși a arătat înaintea lui Dumnezeu că a ajutat. De aceea, despre anumiți frați pelerini se spune prin Ioan către Gaius: «*Căci pentru numele lui Hristos au plecat la drum, fără să ia nimic de la neamuri. Noi deci datorăm să sprijinim pe unii ca aceștia, ca să fim împreună-lucrători pentru adevăr*» (III Ioan 7-8). Căci cel care oferă bunuri vremelnice celor ce au daruri duhovnicești, devine împreună-lucrător la acele daruri duhovnicești. Într-adevăr, deoarece sunt puțini cei care primesc daruri duhovnicești, și mulți cei care abundă în bunuri vremelnice, prin aceasta cei bogați se altoiesc în virtuțile celor săraci, prin faptul că îi mângâie pe acei sfinți săraci din prisosul lor.

De aceea, când prin glasul profetului Isaia Domnul făgăduia neamurilor părăsite, adică Sfintei Sale Biserici, roadele virtuților duhovnicești, asemănându-le cu arborii ce răsar în pustie, a făgăduit totodată și platanul, zicând: «*Pustiul îl voi preface în iaz și pământul uscat în pâraie de apă! Sădi-voi în pustiul cedri și spini, mirți și măslini, și în locuri neumblate: chiparoși, platani și ienuperi laolaltă, ca să vadă și să-și dea seama, să cerceze și să priceapă cu toții*» (Isaia 41, 18-20).

13. Căci Domnul a prefăcut pustiul în iazuri și pământul uscat în pâraie de apă, fiindcă neamurilor păgâne, care odinioară, din pricina uscăciunii minții, nu aducea niciun rod al faptelor bune, i-a dăruit pâraiele sfintei propovăduiri, iar acelea către care mai înainte, din pricina asprimii uscăciunii sale, calea predicatorilor nu-i era deschisă, a răspândit apoi pâraie de învățătură. Iar acesteia, ca un mare dar, i se făgăduiește încă: «*Sădi-voi în pustiul cedri și spini*». Cedrul, fiind de bun miros și de fire nepieritoare, este pe drept cuvânt pus între darurile făgăduite. Dar despre spin, de vreme ce omului păcătos i s-a spus: «*Pământul tău îți va rodi spini și pâlămidă*» (Facere 3, 18),

ce lucru de mirare dacă Sfintei Biserici i se dă făgăduința tocmai a ceea ce păcătosului i s-a rânduit ca pedeapsă! Dar prin numele de cedri sunt închipuiți aceia care arată virtuți și semne în lucrarea lor, care pot spune împreună cu Pavel: «*Noi suntem lui Dumnezeu bună mireasmă a lui Hristos*» (II Cor. 2, 15). Inimile lor sunt atât de întărite în dragostea cea veșnică, încât nici o putreziciune a iubirii lumești nu le mai poate atinge. Iar prin spini se închipuie bărbații învățăturii duhovnicești, care, în timp ce discută despre păcate și virtuți, când înfricoșează prin amenințarea pedepselor veșnice, când mângâie prin făgăduința bucuriilor cerești, rănesc inima celor ce-i ascultă. Și astfel străpung sufletul cu durerea umilinței, încât din ochii acelora se varsă lacrimi, ca un sânge tainic al sufletului.

Mirtul, însă, este chipul virtuții cumpătăriei, întrucât prin cumpătare strânge la loc mădulele slăbite. Ce altceva, așadar, se închipuie prin mirt, dacă nu aceia care știu să se facă părtași durerilor aproapelui și, prin blândețea compasiunii lor, îi îndulcesc amărăciunea necazurilor, după cuvântul Scripturii: «*Mulțumim lui Dumnezeu, Cel ce ne mângâie pe noi în tot necazul nostru, ca să putem să mângâiem și noi pe cei care se află în tot necazul*» (II Cor. 1, 4)? Căci aceia care aduc celor întristați un cuvânt sau un ajutor de mângâiere îi întăresc, fără îndoială, în starea dreptei rânduieli, ca nu cumva, printr-o durere nemăsurată, să se piardă în deznădejde. Iar prin măslin ce înțelegem că se închipuie, dacă nu pe cei milostivi? Fiindcă în limba greacă „eleos”² înseamnă milă, și precum uleiul măslinului strălucește în lumină, tot astfel, înaintea ochilor Celui Atotputernic, strălucește rodul milostivirii.

La aceasta se adaugă încă în făgăduință: «*Sădi-voi în locuri neumblate: chiparoși, platan și ienuperi laolaltă*» (Isaia 41, 19). Ce se înțelege prin chiparos, care, crescând foarte mult, se înalță către văzduh, dacă nu aceia care, aflându-se încă în trupuri pământești în lăuntru Sfintei Biserici, deja contemplă cele cerești, și, deși născuți din pământ, prin contemplație ridică vârful minții lor până lângă cer? Și ce se înțelege prin platan, dacă nu mințile celor lumești, care, slujind încă grijilor pământești, nu aduc niciun rod al virtuților duhovnicești? Dar, chiar dacă platanul nu are rod propriu, totuși obișnuiește să poarte vița cu rod; deoarece oamenii lumești, în lăuntru Sfintei Biserici, deși nu au darurile virtuților duhovnicești, totuși, când prin dărnicia lor îi sprijină pe sfinții plini de darurile Duhului, ce altceva fac decât să poarte vița cu ciorchinii ei? Iar ienupărul, care nu crește în înălțime și, deși nu are rod, totuși își păstrează verdeața, pe cine altul închipuie,

dacă nu pe aceia care, în lăuntru Sfintei Biserici, din slăbiciunea vârstei nu pot încă aduce fapte bune, dar, urmând credința părinților credincioși, păstrează credința neîncetată a verdeții veșnice?

După toate acestea, potrivit se adaugă: «*ca să vadă și să-și dea seama, să cerceteze și să priceapă cu toții*» (Isaia 41, 20). Căci pentru aceasta este așezat cedrul în Biserică: ca oricine simte de la aproapele mireasma virtuților duhovnicești, să nu amortească în dulceața vieții veșnice, ci să se aprindă de dorul darurilor cerești. Pentru aceasta este așezat spinul: ca cel ce a fost străpuns de cuvântul propovăduirii sale, să învețe, urmând pilda lui, a străpunge și el inimile ascultătorilor cu cuvântul predicii. Pentru aceasta este pus mirtul: ca cel care, în arderea necazului, a primit de la cuvântul sau fapta aproapelui milostiv alinarea mângâierii, să învețe și el cum să ofere mângâiere celor aflați în suferință. Pentru aceasta este așezat măslinul: ca cel care vede faptele milostivirii altuia să învețe cum trebuie să se milostivească și el de aproapele său aflat în nevoie. Pentru aceasta este pus chiparosul: ca cel care recunoaște puterea contemplației lui să se aprindă și el spre vederea răsplătirilor veșnice. Pentru aceasta este pus platanul: ca cel care privește pe acela care, deși nu are rod al virtuților, totuși sprijină pe cei plini de darurile Duhului, să slujească și el vieții sfinților cu dărnicia sa, și să poarte, sprijinind, roadele cerești pe care nu le poate el însuși naște. Pentru aceasta este așezat ienupărul: ca cel care vede pe mulți, deși slabi, păstrând verdeața credinței adevărate, să se rușineze el însuși a fi necredincios.

Așadar, după ce au fost mai înainte bine descriși arborii, se spune: «*ca să vadă și să-și dea seama, să cerceteze și să priceapă*». Unde și pe bună dreptate se adaugă: «*cu toții*», deoarece, întrucât în sânul Sfintei Biserici sunt felurite moravuri ale oamenilor și felurite rânduieli, de aceea se cuvine ca toți împreună să se învețe, întrucât în ea [în Biserică] bărbații duhovnicești, prin deosebirea firii, a vârstei și a stării lor, se arată deopotrivă vrednici de urmat. Dar iată, în timp ce căutam să arătăm pilda platanului, ne-am abătut mai departe printre multe ramuri³. Așadar, să ne întoarcem la ceea pentru care am adus mărturia profetică: «*Cine primește proroc în nume de proroc plăta de proroc va lua*» (Matei 10, 41), deoarece, chiar dacă platanul nu are rodul său, purtând însă vița plină de rod, face ale sale chiar acelea pe care, sprijinindu-le bine, le susține fiind ale altuia.

14. Într-adevăr, Ioan ne îndeamnă la fapte mărețe, zicând: «*Faceți deci roadă vrednică de pocăință*» (Matei

2. Sfântul Grigore se bazează aici pe o tradiție greacă bine atestată. Începând cu perioada elenistică, termenul ἔλεος - „milă”, a ajuns aproape să se confunde cu ἔλαιον - „ulei”.

3. Sfântul Grigorie recunoaște că a făcut o digresiune destul de lungă, un exemplu interesant al libertății cu care vorbea. Platanul fusese evocat pentru a ilustra explicația textului scripturistic de la Matei 10, 41, citat la sfârșitul paragrafului 12. Platanul este menționat împreună cu alți arbori într-un text din Isaia 41, 19-20. Sfântul Grigorie se interesează de toți acești arbori și revine în final, după această digresiune, la platan, un arbore fără fructe, dar care poate susține o viță de vie încărcată cu fructe, ceea ce ilustrează bine versetul din Matei 10, 41. Dezvoltarea lungă asupra a șapte specii de arbori: cedru, spini, mirt, măslin, chiparos, platan și ienuperi - permite prezentarea unei forme de enciclopedii creștine, asociind cunoștințe naturaliste cu exemple morale. Se remarcă în mod special, în ceea ce privește platanul, că acesta desemnează oameni îngenuncheați de grijile pământești, incapabili să aibă daruri spirituale, dar care cu toate acestea susțin prin generozitatea lor nevoile oamenilor sfinți.

3, 8; Luca 3, 8). Și iarăși: «*Cel ce are două haine să dea celui ce nu are, și cel ce are bucate să facă asemenea*» (Luca 3, 11); se face limpede înțeles cuvântul Adevărului: «*Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum Împărăția cerurilor se ia cu străduință și cei ce se silesc pun mâna pe ea*» (Matei 11, 12). Cuvintele acestei dumnezeiești sentințe se cer cercetate cu grijă mare. Căci trebuie să întrebăm: cum oare poate Împărăția cerurilor să sufere silă? Cine ar putea aduce cerului violență? Și iarăși trebuie să întrebăm, dacă Împărăția cerurilor poate suferi violență, de ce a suferit-o începând cu zilele lui Ioan Botezătorul, iar nu și mai înainte? Dar, întrucât Legea spune: «*Dacă cineva face cutare sau cutare lucru, să moară de moarte*», este limpede pentru toți cei ce citesc că ea a lovit pe păcătoși prin asprimea pedepsei sale, dar nu i-a readus la viață prin pocăință. Însă, întrucât Ioan Botezătorul, mergând înaintea harului Mântuitorului, a propovăduit pocăința, pentru ca păcătosul, mort prin vină, să se întoarcă și să trăiască, atunci, într-adevăr, din zilele lui Ioan Botezătorul, Împărăția cerurilor a început a fi luată cu silă. Dar ce este Împărăția cerurilor, dacă nu locașul celor drepti? Căci numai celor drepti li se cuvin răsplățile patriei cerești, astfel încât cei smeriți, curați, blânzi și milostivi să ajungă la bucuriile cerești. Dar când cineva, mândru prin trufie, întinat de fapta trupului, aprins de mânie sau aspru prin cruzime, după păcatele sale se întoarce la pocăință și primește viața veșnică, acela intră, ca să zicem așa, într-un loc ce-i era străin. De aceea, din zilele lui Ioan Botezătorul, Împărăția cerurilor se ia cu silă și cei silnici o răpesc, pentru că acela care a poruncit păcătoșilor să se pocăiască, ce altceva a arătat, dacă nu că Împărăția cerurilor se dobândește prin silință?

15. Așadar, fraților preaiubiți, să cugetăm la răutățile pe care le-am făcut și să ne zdrobim pe noi înșine prin tânguiri neîncetate. Moștenirea celor drepti, pe care n-am păstrat-o prin viață, s-o răpim prin pocăință. Atotputernicul Dumnezeu dorește să îndurăm o astfel de silință. Căci El voiește ca Împărăția cerurilor să fie răpită prin lacrimile noastre, ceea ce nu ni se cuvine prin meritele noastre. De aceea, din tăria nădejdi, să nu ne zdruncine nici felul, nici mărimea păcatelor noastre. Ne oferă o mare încredere în iertare acel tâlhar vrednic de pomenire, care nu este vrednic de cinste prin faptul că a fost tâlhar; căci tâlhar a fost prin cruzime, dar vrednic de cinste prin mărturisire. Gândiți-vă, așadar, cât de necuprinse sunt în Atotputernicul Dumnezeu adâncurile milostivirii! Acel tâlhar, smuls cu mâinile însângerate din calea păcatului, a fost spânzurat pe lemnul crucii; acolo s-a mărturisit, acolo a fost vindecat, acolo a meritat să audă: «*Astăzi vei fi cu Mine în rai*» (Luca 23, 43). Ce este aceasta? Cine poate spune sau cuprinde o bunătate atât de mare a lui Dumnezeu? Din însăși pedeapsa păcatului a ajuns la răsplata virtuții. Tocmai de aceea, Atotputernicul Dumnezeu a îngăduit ca unii dintre aleșii Săi să cadă în anumite greșeli, pentru ca, văzând cei ce zăceau în vină, dacă se vor ridica spre El cu toată inima, să primească nădejdea iertării și să li se deschidă, prin tânguiri de pocăință, calea milostivirii. Să ne deprindem, așadar, pe noi înșine la plânsul pocăinței; să stingem prin lacrimi și prin roade vrednice de pocăință păcatele noastre; să nu se piardă vremurile care ne-au fost dăruite; căci dacă vedem pe mulți deja vindecați de fărâdelegile lor, ce altceva ținem în mâinile noastre, dacă nu chează milostivirii cerești?

Traducere: **Pr. Daniel Budeanu**

Sursă foto: doxologia.ro

Zaheu Vameșul

Duminica a 32-a după Rusalii ne așază înaintea una dintre cele mai luminoase și mângâietoare Evanghelii: întâlnirea dintre Mântuitorul Hristos și Zaheu vameșul. Această pericopă deschide, în mod tainic, perioada pregătitoare pentru Postul Mare și ne arată că începutul pocăinței nu este fapta, ci dorința inimii de a-L vedea pe Hristos.

Zaheu era mai-marele vameșilor, om bogat, disprețuit de popor, considerat păcătos și nedrept. Cu toate acestea, Evanghelia spune un lucru esențial: „căuta să vadă cine este Iisus”. Nu cere nimic, nu se justifică, nu se apără. Doar vrea să-L vadă.

Această dorință simplă, sinceră, este deja o lucrare a harului. De multe ori, omul nu poate încă să creadă deplin, nu știe să se roage, nu știe ce să schimbe în viața sa, dar vrea să-L întâlnească pe Hristos. Iar această intenție bună nu este niciodată disprețuită de Dumnezeu.

Zaheu era mic de statură și nu putea vedea din pricina mulțimii. Atunci se urcă într-un sicomor. Gestul este, la prima vedere, copilăresc sau chiar

ridicol pentru un om bogat și influent. Dar tocmai aici stă frumusețea lui: Zaheu nu se rușinează să se smerească.

Sicomorul devine simbolul lepădării de orgoliu. Nu poți să-L vezi pe Hristos rămânând la nivelul mândriei tale. Uneori trebuie să urci – nu prin mărire, ci prin smerenie – pentru a vedea limpede.

Momentul central al Evangheliei este acesta: Hristos Se oprește, privește în sus și îi spune pe nume: „Zahee, coboară-te degrabă, că astăzi trebuie să rămân în casa ta”. Nu Zaheu îl cheamă pe Hristos, ci Hristos îl cheamă pe Zaheu. Nu omul face primul pas decisiv, ci Dumnezeu. Privirea lui Hristos este cea care descoperă inima, care cheamă, care vindecă.

„Astăzi” nu înseamnă doar un moment istoric, ci clipa mântuirii. Dumnezeu nu amână întâlnirea cu omul care îl caută, fie și timid. Abia după ce Hristos intră în casa lui, Zaheu rostește cuvintele schimbării: „Iată, jumătate din averea mea o dau săracilor, iar dacă am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit.”

Pocăința adevărată nu este frică, ci recunoștință. Nu este constrângere, ci răspuns liber la iubire.

Faptele lui Zaheu nu sunt condiția mântuirii, ci rodul întâlnirii cu Hristos.

Hristos încheie spunând: „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia”. Mulțimea îl vedea pe Zaheu ca pe un păcătos fără speranță; Hristos îl vede ca pe un fiu pierdut, dar regăsit. Aceasta este esența Evangheliei: nimeni nu este exclus, nimeni nu este prea căzut, nimeni nu este uitat. Fiul Omului „a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut”.

Duminica lui Zaheu ne spune că mântuirea începe cu un pas mic, dar sincer: dorința de a-L vedea

pe Hristos. Chiar dacă suntem „mici” în credință, chiar dacă suntem împiedicați de mulțime, chiar dacă trecutul ne apasă, Hristos Se oprește și ne cheamă pe nume. Această duminică ne cheamă să coborâm din mândrie și să-L primim pe Hristos în „casa” sufletului nostru, pentru ca și despre noi să se poată spune: „Astăzi s-a făcut mântuire”. Amin.

Prof. Ionuț-Cătălin I. Popescu
(reflecție la Duminica a XXXII-a după Rusalii,
Sf. Ev. Luca 19, 1-10, 25 ianuarie)
Sursă foto: Sf. Evanghelie

Sfânta Muceniță Tatiana

Sfânta Muceniță Tatiana era fiica unui creștin care deținea o poziție importantă în Roma imperială din secolul al III-lea. În acea perioadă, credincioșii trăiau în ascuns. Chiar dacă puteau ajunge la funcții înalte în imperiu — ca demnitari de rang înalt sau ca lideri militari — își trăiau credința pe furiș din cauza prigoanei. Totuși, erau relativ ușor de identificat: refuzau să ia parte la ceremoniile păgâne, fie cele adresate idolilor, fie cele în cinstea împăratului divinizat. De multe ori, mulțimile infuriate îi târau pe creștini în templele idolești pentru a-i sili să facă apostazia; cei care refuzau să se închine idolilor își dezvăluiau astfel credința.

Tatiana, crescută în credința creștină încă din copilărie de ambii părinți, hotărăște să trăiască în feciorie, consacrându-și în totalitate viața lui Hristos. Datorită vieții ei duhovnicești profunde și devotate, a slujit ca diaconiță în biserică, ajutând la catehizarea și botezarea altor femei. Capturată de o mulțime de păgâni care prigoneau creștinii, Tatiana a fost dusă cu forța într-un templu închinat lui Apollo și obligată fie să se închine idolului, fie, dacă refuza, să fie denunțată drept creștină. Sfânta Tatiana s-a rugat Mântuitorului Hristos, iar statuia zeului Apollo s-a prăbușit, doborând și o parte din templu.

A urmat martiriul Sfintei Tatiana. Ceea ce impresionează la pătirile ei este că, spre deosebire de alte vieți de mucenici, ni se arată că îngerii sfinți i-au fost mereu alături, întărind-o în suferințe și muștrând chiar pe tortionari. Unii dintre cei care o torturau, văzând minunea, s-au convertit și, la rândul lor, au fost martirizați împreună cu Sfânta Tatiana. Chinurile la care a fost supusă au fost îngrozitoare: jupuirea, răzuirea și smulgerea cârnii și a pielii cu bricele, tăierea sânilor, scoaterea ochilor, bătaii cumplite și aruncarea la fiarele sălbatice. După fiecare serie de torturi, noaptea, Tatiana era vindecată în mod miraculos. În cele din urmă, a fost decapitată împreună cu tatăl ei.

Primul lucru de reținut este că Sfânta Muceniță Tatiana a primit ajutor și vindecare din partea îngerilor, dar nu știa acest lucru înainte de a trece prin suferințe. Ea a mers la chinuri înzestrată doar cu credința în Hristos. Când i-au scos ochii sau i-au tăiat sânii, nu avea nicio garanție că va fi vindecată și mângaiată de îngeri. A trebuit

să îndure toate acestea cu curaj și cu încredere numai în harul divin. Sprijinul îngeresc a fost rezultatul credinței sale, nu situația inversă.

Un lucru și mai esențial de înțeles este puterea fecioriei adevărate, adică atât a fecioriei trupesti, cât și a celei sufletești. Sufletul care a păstrat cât mai mult din puritatea și inocența sa devine mult mai limpede și mai receptiv la lucrarea harului dumnezeiesc. Astfel de sfinți dobândesc o mare putere de la Dumnezeu, pentru că inima lor este curată, așa cum arată fericirile evanghelice. Această putere este concretă și o regăsim și în viețile altor sfințe mucenițe, precum Sfânta Iuliana sau Sfânta Ecaterina. Astfel de creștine, prin puterea lui Dumnezeu, doborau efectiv templele idolatre, izgoneau demonii, iar îngerii luptau umăr la umăr cu ele împotriva prigonitorilor. Iată tăria fecioriei neîntinate! Și iată și motivul pentru care astăzi se duce un război atât de aprig pentru a distruge inocența copiilor: pentru că din asemenea nevinovați erau odinioară „recutate”, în această luptă nevăzută și văzută, sfințe precum Tatiana, care îi înspăimântau pe demonii.

Mai e încă un aspect, poate cel mai important. Sfânta Tatiana nu rămânea singură în fața tortionarilor doar pentru că îngerii erau alături de ea, ci mai ales pentru că avea o conștiință vie că este un mădular al Trupului lui Hristos, adică parte din Biserică. Nu ca idee abstractă, ci ca o realitate trăită concret de creștinii din vechime. A conștientiza că faci parte dintr-un întreg înseamnă să știi și să simți că nu ești singur(ă), că nu ești părăsit(ă) în prigoană sau în încercare. Simți că nu numai ție ți se scot ochii, ci că întregul Trup suferă pentru suferința ta. Ești legat existențial de toți cei care formează Biserica; dacă unul suferă, toți suferă. Iar dacă toți suferă, atunci Trupul însuși vindecă mădularul rănit, pentru că este deschis lucrării harului dumnezeiesc — este un Trup prin care curg rugăciunile fraților și dragostea pentru aproapele. De aceea se întâmplă și vindecări după tortură; astfel de tămăduiri apar în mod similar și în viețile altor martiri din primele secole creștine. Să ne rugăm lui Dumnezeu cel Bun să ne dăruiască și nouă această conștiință a faptului că suntem parte din întregul Hristos! Amin.

Pr. Marius-Olivian Tănăsie (predică la 12 ianuarie)
Sursă foto: doxologia.ro

Theologica

Sf. Dumitru Stăniloae, Spre un ecumenism ortodox (6)

Capitolul 3, Partea 4

(Continuare din nr. anterior)

De aceea, Sfinții Părinți au așezat în Sfânta Liturghie, înainte de sfințirea Cinstitelor Daruri și de Sfânta Împărtășanie, rostirea Simbolului Crediței (Crezul). Dar și prin rugăciunile pe care le citește preotul înainte și după sfințire, sau prin rugăciunile pe care le citește credinciosul înainte de Sfânta Împărtășanie, ne mărturisim credința în lucrarea mântuitoare a lui Hristos. Aceste rugăciuni, care sunt o adevărată mărturisire de credință, erau încă și mai extinse în Liturghiile vechi. Astfel, Sfânta Liturghie este nu doar o slujbă de sfințire și de împărtășire, ci, în același timp, o insistentă și amplă mărturisire publică a credinței. O manifestare a comuniunii noastre în credință, pe care se întemeiază comuniunea Sfintei Euharistii. Cum, așadar, ar putea fi primiți membrii altor biserici la împărtășirea euharistică, fără să se fi integrat în această comuniune a credinței, în această mărturisire publică a credinței? Cum ar putea să primească Sfânta Euharistie, ca o pecete a credinței lor depline în Hristos împreună cu ortodocșii, aceia care nu au mărturisit și nu mărturisesc, împreună cu membrii Bisericii Ortodoxe, credința lor deplină și comună în Hristos?

Nicolae Cabasila zice: „În timpul sfintei slujbe a Dumnezeieștii Euharistii, întreaga iconomie a lui Hristos se închipuie pe Pâine, ca pe o pictură”. Această iconomie este istorisită și mărturisită de Comunitatea în numele căreia slujește preotul. „Căci vedem – continuă el – cum Domnul se închipuie în Pâine (la Proscomidie) ca Prunc, și cum este dus la moarte, și răstignit, și străpuns în coastă. Apoi vedem însăși Pâinea prefăcându-se în acel Preasfânt Trup care a pățit acestea cu adevărat, și care a înviat, și S-a înălțat, și șade de-a dreapta Tatălui. Mai trebuia, după toate acestea, să fie arătat și scopul lor. Pentru ca inițierea în Taină să se desăvârșească prin adăugarea, la toată lucrarea și iconomia, a rezultatului ei. Căci care este lucrarea și rezultatul pătimirilor, cuvintelor și faptelor lui Hristos? Dacă cineva ar privi acestea în raport cu noi, nu ar vedea nimic altceva decât venirea Sfântului Duh în Biserică”.¹

Membrii bisericii Romano-Catolice, care doresc să primească Euharistia ortodoxă, vor recunoaște oare că Duhul Sfânt Se pogoară în chip desăvârșit în Biserică Ortodoxă și numai în Ea? Dar atunci ce părere vor avea, din acel moment, despre Biserică Romano-Catolică? Sau cum se vor împărtăși membrii Bisericii Ortodoxe în cea Romano-Catolică, de vreme ce se admite faptul că în aceasta nu se săvârșește epicleza (invocarea) Duhului Sfânt peste elementele Pâinii și Vinului în vederea sfințirii lor, de vreme ce mărturisirea de credință a fost alterată semnificativ, de vreme ce Biserică a devenit, dintr-o realitate desăvârșită a Duhului Sfânt, adânc înrădăcinată în Hristos, mai înainte de toate un organism administrativ, care îl are pe Papă ca temelie a unității sale și ca legătură între episcopi și membrii săi?

Să trecem la protestanți. Oare nu caută mulți dintre ei să ne convingă că socotesc necesară pentru mântuire doar credința, și că nu consideră importantă realitatea Comuniunii euharistice cu Hristos ca pecete a credinței, că nu îi interesează în mod direct rodul economiei pământești a lui Hristos, care este oferit de Duhul Sfânt? Nu susțin ei oare că Hristos nu intră în comuniune deplină și reală, prin Duhul Sfânt, cu cei ce cred? Lucru care are drept rezultat faptul că Hristos, comunicând cu ei, nu își arată iubirea Sa până la capăt față de oameni în întreaga lor existență, adică [inclusiv] cu trupul, ci doar într-un mod spiritual și subiectiv, sau poate nici măcar în acest fel?

Aceasta înseamnă, după ei, că Duhul Sfânt este neputincios să ni-L aducă pe Hristos într-un mod real și deplin. Ne dăruiește doar o oarecare legătură sentimentală, și de la mare distanță, cu Hristos. Aceasta înseamnă că realitatea trupului și a lumii rămâne în afara lucrării Duhului Sfânt. Și că, prin urmare, comuniunea ca act vizibil devine un simplu simbol al unui sentiment subiectiv, care îi ține pe credincioși în închisoarea lor subiectivă. Și aceasta ne duce la concluzia că Împărtășania euharistică nu înfăptuiește o adevărată comuniune, ci doar o manifestare simbolică a dorinței de comuniune.

Potrivit învățăturii ortodoxe, Hristos, dacă noi credem în El, ni Se dăruiește prin Sfânta Euharistie. Dacă noi credem în Hristos întreg, El ni Se dăruiește întreg. Însă într-un grad de profunzime și de efect lucrător care corespunde gradului de intensitate a credinței noastre. Căci membrii Bisericii, deși cred în Hristos întreg, se află, în ceea ce privește intensitatea credinței, pe trepte diferite. Și pe orice treaptă ne-am găsi, conștiința noastră ne îndeamnă să spunem: „Cred, Doamne, ajută necredinței mele” (Marcu 9, 24). Ne aflăm întotdeauna într-o strădanie spre o treaptă mai înaltă a credinței. Întotdeauna există trepte mai avansate în credință. Ceea ce este însă absolut necesar este voința de a crede. Să ne străduim cu adevărat în efortul de a crede tot mai intens toate cele pe care ni le învață Evanghelia și Tradiția, care se păstrează de la început în Biserică.

Nicolae Cabasila declară, explicând cuvintele „Sfintele, sfinților”, că credincioșii sunt sfinți prin voința lor de a rămâne în Biserică, [Biserică] ce se hrănește cu Sfântul Trup al Domnului, atunci când se străduiesc mereu să ajungă la o mai mare desăvârșire, chiar dacă nu se află încă în vârful desăvârșirii sau se află foarte departe de aceasta. Același lucru se poate spune și în ceea ce privește intensitatea credinței, de vreme ce este dat faptul că gradul de sfințenie se află în raport cu intensitatea credinței. „Căci cele sfinte se dau numai sfinților. Aici nu îi numește sfinți doar pe cei desăvârșiți în virtute, ci și pe cei ce înaintează spre acea desăvârșire și încă nu au ajuns la ea”.²

(Va urma)

Traducere: **Prof. Mihai-Ionuț Coană**

Sursă foto: basilica.ro

1 NICOLAE CABASILĂ, *Tâlcuirea Sfintei Liturghii*, 37, în col. P.G., vol. 150, col. 452 AB (n.a.).

2 NICOLAE CABASILĂ, *Tâlcuirea Sfintei Liturghii*, 36, în col. P.G., vol. 150, col. 448 D (n.a.).